

แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

Guidelines for the preparation of annual budget of the department of local administration

ลิตติมา ช่างไม้¹

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหในการจัดทำงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเชิงลึก ซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง วิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปแบบพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า การจัดทำงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพบปัญหาเกิดขึ้นในเกือบทุกขั้นตอน แต่จะพบมากที่สุดในการเตรียมงบประมาณ จากการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำงบประมาณประจำปีไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่มีความต่อเนื่อง อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่เข้าใจระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานไม่ราบรื่น และเกิดความล่าช้า ทำให้การจัดทำงบประมาณไม่ทันกำหนดระยะเวลา ไม่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันต่อผู้บริหารได้ ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่าข้อมูลที่ใช้สำหรับจัดทำงบประมาณประจำปีไม่ได้รับความร่วมมือในการจัดส่งให้ทันตามกำหนดเวลาจากผู้เกี่ยวข้อง ทำให้การพิจารณาจัดสรรงบประมาณของผู้บริหารไม่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว

ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางเห็นว่า ควรมีการชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณ มีการกำหนดระยะเวลาในการจัดส่งข้อมูลให้ส่วนแผนยุทธศาสตร์และงบประมาณ และผู้บริหารควรมีนโยบายในการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร เพื่อพัฒนางานในด้านการจัดทำงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

Abstract

The guidelines for the preparation of annual budget of the Department of Local Administration aims to study the process of budget preparation, problems, obstacles and guidelines to resolve the problem of the preparation of budget of the Department of Local Administration, by in-depth interviewing with executives and officers responsible for the preparation of budget of the Department of Local

¹ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Administration. The researcher collected and analyzed the data from in-depth interviews then compiled, analyzed the data as descriptive summary.

Results of the study found that the budget of the local Government Commission (CDC) has found a problem in almost every step, but most are found in the budget preparation process. From the information collected in the preparation of the annual budget is not up to date. Not featured on interagency coordination within the local trucks do not have continuity. Furthermore, the responsible officer in the organization don't understand. The relevant law explicitly. Make it work smoothly and without delays. The budget is out of time. Unable to provide the information as per the current executives. In the process of practice I found that the information used for making the annual budget. Did not receive cooperation in shipping, scheduled from modern concerns? To consider the allocation of the budget of the Executive could do quickly.

For the suggestion, the study suggests in knowledge explication because there are many officers who are still no understand the regulations, Laws relating to the preparation of the budget, determine the delivery of information to the strategic plan and budget, and the executives should have a policy to promote awareness of good practice among officers, in order to develop the preparation of annual budget of the Department of Local Government to be more efficient and encourage local governments to become stronger and has potential to serve the public with thoroughness.

Keywords: guidelines for the preparation of annual budget

ความเป็นมาของปัญหา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีภารกิจในความรับผิดชอบ คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะโดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริหารงานบุคคล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นการเงิน การคลัง และการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจหน้าที่ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เดิมอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารราชการส่วน

ท้องถิ่นสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ต่อมาภารกิจในเรื่องดังกล่าวได้เพิ่มพูนมากขึ้นเป็นลำดับ สืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ สอดคล้องตามเจตนารมณ์และบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของท้องถิ่นเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกฐานะของสำนักให้เป็นส่วนราชการระดับกรม ซึ่งในปี พ.ศ. 2545 สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พ.ศ. 2545

เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นการปฏิรูประบบราชการครั้งสำคัญครั้งหนึ่งของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดแบ่งภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ให้มีเจ้าภาพรับผิดชอบที่ชัดเจนโดยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดภารกิจอำนาจหน้าที่และโครงสร้างของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้เป็นราชการบริหารส่วนกลาง มีหน่วยงานในสังกัดจำนวน 3 สำนัก 6 กอง 1 สถาบันและมีหน่วยงานในสังกัดราชการส่วนกลาง ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาค จำนวน 76 จังหวัด ต่อมาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้มีราชการบริหารส่วนภูมิภาค และจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมในราชการส่วนภูมิภาค และสนับสนุนงานตามอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ และจัดตั้งกลุ่มตรวจสอบภายในและกลุ่มพัฒนาระบบบริหารขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานภายในส่วนราชการ สนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และพัฒนาการบริหารของส่วนราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า จึงกำหนดให้มีหน่วยงาน ในสังกัดตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการจำนวน 3 สำนัก 1 สถาบัน 6 กอง 2 กลุ่ม ซึ่งเทียบเท่ากองและมีสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดเป็นหน่วยงานกระจายในส่วนภูมิภาคจำนวน 75

จังหวัด ๆ ละ 1 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ม.ป.ป)

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีถือได้ว่าเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการบริหารงานของหน่วยงาน ทั้งนี้ เนื่องจากงบประมาณเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น การวางแผนที่ดี การกำหนดแนวทางวิธีการปฏิบัติงานล่วงหน้า การวิเคราะห์ ประเมินผลอย่างรอบคอบและเป็นระบบ การจัดลำดับความสำคัญของงาน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและหน่วยงานอย่างสูงสุด ประกอบกับตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อก่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์นั้น ได้มีการเชื่อมโยงงานและการใช้จ่ายเงินเข้าด้วยกัน โดยกำหนดไว้เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของหน่วยงาน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณ ตั้งแต่การจัดทำคำขอของงบประมาณจนถึงการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งในปัจจุบันกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะเป็นหน่วยที่จัดทำคำขอ เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและจัดสรรไปให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด รวมถึงเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทความนี้จะมุ่งนำเสนอความสำคัญในการส่งเสริมให้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของข้าราชการในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเอง และเพื่อเป็นแรงผลักดันในการส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดประชากรจากผู้บริหาร และบุคลากรด้านงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interviews) สำหรับผู้บริหาร เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำหรับบุคลากรด้านงบประมาณ เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และปัญหาอุปสรรค

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้านี้ผู้ศึกษาได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

และดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และบุคลากรด้านงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยดำเนินการ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพื่อขอนัดเวลาทำการสัมภาษณ์

2. เมื่อถึงวันสัมภาษณ์ แนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ และขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

3. รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำสรุปอภิปรายผล

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์มาทบทวนตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนตามกลุ่มตัวอย่างที่ให้การสัมภาษณ์ และตรวจสอบประเด็นตามข้อคำถามและสรุปข้อความตามประเด็นที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์ และอธิบาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดย ผู้ศึกษาทำการสำรวจความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมจัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาสรุปใจความสำคัญ โดยตีความหมายและแยกแยะข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันอยู่ในเรื่องเดียวกัน แล้วสรุปเป็นผลของการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ด้านขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาด้านขั้นตอนในการจัดทำ งบประมาณของกรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่น พบว่า ในขั้นการเตรียมงบประมาณเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการงบประมาณ ส่วนราชการจะต้องดำเนินการทบทวน วางแผน และจัดทำงบประมาณ แล้วจัดส่งให้สำนักงานงบประมาณเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาและเสนอต่อรัฐสภาตามลำดับ ซึ่งระหว่างดำเนินการตามขั้นการเตรียมงบประมาณนี้ พบว่า มีการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ เป้าหมายการให้บริการของหน่วยงานล่าช้า เนื่องจากมีการเปลี่ยนรัฐบาล รวมถึงการเปลี่ยนผู้บริหารบ่อยครั้ง ทำให้นโยบาย ยุทธศาสตร์ระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับกรม เปลี่ยนไปด้วย ส่งผลให้ไม่สามารรถดำเนินการต่อไปได้ทันท่วงที รายละเอียดประกอบคำชี้แจงที่แต่ละสำนัก /กองเสนอมายังมีการจัดประเภท หมวดหมู่ แผนงานงบประมาณไม่ถูกต้อง อีกทั้งการรายงานข้อมูลในการจัดทำงบประมาณไม่มีการนำข้อมูลในปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับปีปัจจุบัน การรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นยังไม่มีคุณสมบัติ และเกิดความล่าช้าสำหรับในขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณจะเกี่ยวข้องกับรัฐสภา ซึ่งส่วนราชการจะมีหน้าที่ในการเตรียมเอกสารประกอบงบประมาณ และชี้แจงรายละเอียดงบประมาณเมื่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีประเด็นซักถาม ในขั้นการบริหารงบประมาณและการติดตามประเมินผล เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณประกาศใช้บังคับแล้ว ส่วนราชการจะต้องจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการ ผลิตผล /โครงการตามวงเงินงบประมาณ รายจ่ายที่ระบุไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. ด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำงบประมาณจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำงบประมาณอาจเกิดจากความผิดพลาด ขาดความระมัดระวังของบุคลากร เช่น ข้อมูลที่ได้รับจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนนำข้อมูลมาจัดทำงบประมาณ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหารหน่วยงานเป็นอีกสาเหตุที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำงบประมาณประจำปี เนื่องจากเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหารหน่วยงานย่อมทำให้นโยบายในการจัดทำงบประมาณเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญ คือ งบประมาณไม่เพียงพอในการรองรับโครงการ /นโยบายเร่งด่วนของผู้บริหาร ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการจัดทำงบประมาณ และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อไปในขั้นการบริหารงบประมาณ

3. ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่าการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในขาดความต่อเนื่อง การไม่ได้รับความร่วมมือในการส่งแผนงาน /โครงการหรือส่งช้า ส่งผลให้การจัดทำค่าของงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเกิดความล่าช้า ส่งกระทรวงและสำนักงานงบประมาณไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในยังไม่สอดคล้องกับความต้องการและความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน อาจเกิดจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หรือการสื่อสารขาดความต่อเนื่องทำให้ไม่ได้รับข้อมูลตามที่ต้องการ และการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการเข้าร่วมการประชุม และการเสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณ

4. ด้านความคุ้มค่าของการปฏิบัติงาน จากการศึกษา พบว่า งบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นงบเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายจ่าย

ประจำ ทำให้งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการพัฒนาหน่วยงานและบุคลากร ไม่ครอบคลุมกับความต้องการของบุคลากรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และในบางโครงการมี การจัดทำประมาณการโครงการสูงเกินกว่าความเป็นจริง ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ เพราะโครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการตามนโยบายของรัฐบาลและนโยบายเร่งด่วนของผู้บริหาร สำหรับการติดตามผลการดำเนินงานด้านการใช้จ่ายงบประมาณจะมีทั้งหน่วยงานภายในของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด

5. ด้านบุคลากรการจัดทำงบประมาณ ด้านบุคลากร พบว่า ในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรด้านงบประมาณไม่มีการแบ่งงานที่ชัดเจน มีการมอบหมายงานที่ไม่อยู่ในภารกิจ ทำให้เกิดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานไม่ตรงตามสายงาน บุคลากรไม่มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง การไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปริมาณงานมีจำนวนมากว่าบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านงบประมาณ การเพิ่มศักยภาพความรู้ ความสามารถในการจัดทำงบประมาณไม่ทั่วถึงและไม่เป็นปัจจุบัน

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่าง ที่ทำการศึกษา จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร และบุคลากรด้านงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย ร้อยละ 53.33 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 50 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 40 ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนร้อยละ 46.67 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40 ซึ่งพบประเด็นที่น่าไปสู่การอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ พบว่า ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการดำเนินงานเป็นตามขั้นตอนที่สำนักงานประมาณกำหนด ทั้ง ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมงบประมาณ ขั้นตอนอนุมัติงบประมาณ ขั้นตอนการบริหารงบประมาณ และขั้นตอนติดตามประเมินผล ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการทบทวนงบประมาณ วางแผนและจัดทำคำของบประมาณส่งสำนักงานประมาณเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีและเสนอรัฐสภาตามลำดับ ในส่วนของรายละเอียดประกอบการชี้แจงงบประมาณที่สำนัก / กอง เสนอมา ยังมีการจัดประเภท หมวดหมู่ แผนงาน งบประมาณ ไม่ถูกต้อง และ ข้อมูลในการจัดทำงบประมาณไม่มีการนำข้อมูลในปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับปีปัจจุบัน ทำให้เกิดความผิดพลาดบ่อยครั้ง

2. ด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำงบประมาณ พบว่า ข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะพบมากในช่วงระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ไม่มีการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อน การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหารหน่วยงานเป็นสาเหตุที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำงบประมาณประจำปี และอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ในการรองรับโครงการนโยบายเร่งด่วนของผู้บริหาร

3. ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า การติดต่อประสานงานขาดความต่อเนื่อง ไม่ สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ทำให้ไม่ได้รับข้อมูลตามที่ต้องการ และการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการเข้าร่วมการประชุม และการส่งแผนงาน / โครงการตามระยะเวลาที่กำหนดทำให้การปฏิบัติงานเกิดความไม่คล่องตัว ส่งผลให้การจัดทำงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ

4. ด้านความคุ้มค่าของการปฏิบัติงาน พบว่างบประมาณส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายประจำ ทำให้ไม่มีความคุ้มค่าเพียงพอในการพัฒนาองค์กร และไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ทำให้มีการจัดทำงบประมาณไม่ครอบคลุมและไม่ตรงตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด โครงการส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำต้นทุนต่อหน่วย ทำให้ไม่สามารถประเมินได้ว่าโครงการมีประสิทธิภาพหรือเกิด ความคุ้มค่าหรือไม่ อีกประการหนึ่งโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่แล้วจะเป็นโครงการเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล และเป็นเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึง ไม่มีการจัดทำต้นทุนต่อหน่วย ทำให้ยากต่อการประเมินผลถึงความคุ้มค่า

5. ด้านบุคลากร พบว่า ไม่มีการแบ่งงานให้ชัดเจน บุคลากรบางส่วนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่อยู่นอกเหนือจากภารกิจงานในหน้าที่ อีกทั้งบุคลากรระดับผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนน้อย ซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีอยู่จำนวนมาก และยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านงบประมาณ ซึ่งปัจจุบันบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณส่วนใหญ่ใช้ประสบการณ์ที่เคย ปฏิบัติกันมา และมีการเรียนรู้เพิ่มเติมบ้าง ซึ่งอาจจะไม่มีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการจัดทำงบประมาณมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณว่า การจัดทำงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพบปัญหาเกิดขึ้นเกือบทุกขั้นตอน แต่จะพบมากที่สุดในการเตรียมงบประมาณ จากการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำงบประมาณประจำปีไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน และไม่มีประสิทธิภาพ ด้านการ

ประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่มีความต่อเนื่อง อีกทั้งเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบไม่เข้าใจระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานไม่ราบรื่น และเกิดความล่าช้า ทำให้การจัดทำงบประมาณไม่ทันกำหนดระยะเวลา ไม่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันต่อผู้บริหารได้ ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่าข้อมูลที่ใช้สำหรับจัดทำงบประมาณประจำปี เช่น แผนงานโครงการ ไม่ได้รับความร่วมมือในการจัดส่งให้ทันตามกำหนดเวลาจากผู้เกี่ยวข้อง ทำให้การพิจารณาจัดสรรงบประมาณของผู้บริหารไม่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเรื่องงบประมาณที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายจ่ายประจำ ทำให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการพัฒนาองค์กรและบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ดังนั้น เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน จึงควรนำหลักความคุ้มค่ามาปรับใช้ไม่ให้เป็นการดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่จำเป็น เร่งด่วนตามลำดับความสำคัญ การจัดซื้อจัดจ้างต้องมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัด และควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจและมีการกำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจนให้กับบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และมีนโยบายจากผู้บริหารในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานด้านการจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการจัดทำงบประมาณให้กับบุคลากรด้านงบประมาณและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้

ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

2. ให้แต่ละสำนัก/กอง เสนอแผนงาน/โครงการ ตามกำหนดระยะเวลาที่ผู้บริหารกำหนด โดยจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจและสรุปหน้าที่ของแต่ละสำนัก/กอง ทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดส่งโครงการ

3. ให้หน่วย งานภายในปรับปรุงระบบการประสานงานระหว่างสำนัก/กอง ให้มีความต่อเนื่อง โดยให้นำเสนอรายงานความเคลื่อนไหวในการจัดทำงบประมาณเป็นระยะ ๆ หากเกิดข้อผิดพลาดจะได้หาวิธีแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

4. ให้มีการกำหนดหัวข้อ ประเภทบรรยาย แผนงานงบประมาณให้ตรงกันในทุกสำนัก/กอง เพื่อความถูกต้องในการตรวจสอบ และผู้บริหารควรมีนโยบายเน้นย้ำให้บุคลากรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนเป็นสำคัญ

5. ให้บุคลากร เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการจัดทำงบประมาณของทุกสำนัก/กอง ภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดกำหนดตัวบุคคลที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำงบประมาณให้ชัดเจน และกำหนดระยะเวลาในการจัดส่งแผนงาน / โครงการให้กับส่วนแผนยุทธศาสตร์และงบประมาณขึ้นตามกำหนดเวลา และแจ้งให้ผู้บริหารทราบเมื่อมีการ

เปลี่ยนแปลงข้อมูล อีกทั้งมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความรู้ความสามารถให้มากขึ้น

6. ให้หน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทุกส่วนทำความเข้าใจในภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน พร้อมทั้งกำหนดกรอบอัตรากำลังและหน้าที่ให้ตรงตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานและปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ

7. มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาและความถูกต้อง เพื่อประกอบการวางแผนและจัดทำแผนงบประมาณในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทํารว้จ้ยครั้งต่อไป

ควรมีการทํารว้จ้ยการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับส่วนราชการอื่นในสังกัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นการปรับปรุงแนวทางการจัดทำงบประมาณของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยให้เป็นไป ในแนวทางเดียวกันและเปรียบเทียบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดทำงบประมาณ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป). **ระเบียบและหนังสือเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** . (ม.ป.ท. : ม.ป.พ.).